

รวมข้อหาหรือของส่วนประสานความร่วมมือทางกฎหมาย

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

๓. การจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหา/จำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓

๓.๑ ในศาลชั้นต้น จำเลยแดงไม่ต้องการทนายและให้การรับสารภาพ ศาลลงโทษจำคุก จำเลยยื่นอุทธรณ์โดยขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งทนายขอแรง เมื่อทนายได้ปฏิบัติหน้าที่ในการเรียงอุทธรณ์เพื่อแก้ต่าง ให้กับจำเลย และศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ให้คู่ความฟังแล้ว ศาลชั้นต้นย่อมสามารถ พิจารณากำหนดเงินรางวัลให้ทนายผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ข้อ ๕ - ๗

๓.๒ การสั่งจ่ายเงินรางวัลให้แก่ทนายที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตามระเบียบ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหา หรือจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ ใช้สำหรับคดีที่อยู่ในชั้นพิจารณาของศาลเมื่อศาล ประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาแล้ว สำหรับในชั้นสอบสวนได้กำหนดไว้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ โดยเป็น หน้าที่ของพนักงานสอบสวนจัดหาทนายให้แก่ผู้ต้องหา และให้ทนายมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่าย ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหา ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อคดีอยู่ในขั้นตอนการไต่สวนและวินิจฉัยคำร้องขอผิดฟ้องและฝากขังของ พนักงานสอบสวน ถือว่าคดียังอยู่ในชั้นสอบสวนและพนักงานสอบสวนยังไม่ได้จัดหาทนายให้แก่ผู้ต้องหา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอต่อศาลและศาลมีคำสั่งตั้งทนายให้ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ มาตรา ๗ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๘๗ วรรคแปด ทนายที่ศาลตั้ง ให้ผู้ต้องหาดังกล่าวจึงมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม โดยอนุโลม ดังนั้น ศาลจึงไม่สามารถเบิกจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายได้ตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมฯ แต่เป็นเรื่องที่ต้องเบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมฯ

๓.๓ ตามระเบียบฯ ข้อ ๖ กำหนดให้ศาลสั่งจ่ายเงินรางวัลให้แก่ทนายได้ในกรณีศาลวินิจฉัย ชี้ขาดคดีโดยมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือกรณีอื่นเมื่อทนายปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้นแล้ว โดยระเบียบฯ ข้อ ๗ กำหนดอัตราเงินรางวัลที่ศาลสั่งจ่ายเงินรางวัลให้แก่ทนายในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพหรือคดีเสร็จไป โดยศาลชั้นต้นไม่ได้พิพากษา เช่น โจทก์ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือจำเลย ถึงแก่ความตาย เป็นต้น ในคดีความผิดอันยอมความได้ซึ่งจำเลยให้การรับสารภาพและขอเวลาผ่อนชำระ เมื่อศาลอนุญาตโดยจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราวหรือไม่ ย่อมถือว่าการพิจารณาคดี ยังไม่เสร็จสิ้นไปจากศาล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของทนายในคดีก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ หากภายหลังปรากฏ กรณีที่จำเลยไม่อาจชำระหนี้ได้ทั้งหมด หรือขอถอนคำให้การเดิมซึ่งให้การรับสารภาพไว้ คดีย่อมกลับเข้าสู่ การพิจารณาต่อไป เช่น สืบพยาน หรือมีคำพิพากษา ดังนั้น กรณีนี้ศาลจึงไม่อาจสั่งจ่ายเงินรางวัลแก่ทนายได้ จนกว่าการพิจารณาคดีจะเสร็จสิ้นหรือเมื่อทนายได้ปฏิบัติหน้าที่ในคดีเสร็จสิ้นแล้ว

๓.๔ บทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลตาม ป.วิ.พ. เป็นกฎหมายพิเศษที่ศาลมีอำนาจ ค้นหาความจริงได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยดังเช่นการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป และการลงโทษ ฐานละเมิดอำนาจศาลย่อมเป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ (ฎ.๑๔๘๒๒/๒๕๕๑) โดยเมื่อปรากฏต่อศาลว่า ผู้ใดกระทำความผิดอำนาจศาล ไม่ว่าจะปรากฏโดยผู้ใดกระทำความผิดต่อหน้าศาลหรือจากหลักฐานอื่น ศาลย่อม มีอำนาจสั่งลงโทษแก่บุคคลนั้นได้โดยไม่ต้องเปิดโอกาสให้แก่บุคคลนั้นแก้ข้อกล่าวหาหรือให้โอกาสตั้ง

ทนายถามค้านแต่อย่างใด (ฎ.๑๓๒๔/๒๕๓๙) เมื่อพิจารณาตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา เห็นว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีละเมิดอำนาจศาล ถือเป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะในการดำเนินกระบวนการพิจารณาค้นหาความจริงและสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดได้ โดยที่ศาลไม่จำเป็นต้องตั้งทนายขอแรงให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาเพื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าวแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเรื่องการสั่งจ่ายเงินรางวัลแก่ทนายในคดีละเมิดอำนาจศาลตามระเบียบฯ